

Motion till riksdagen 2020/21:3843

av **Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2020/21:71 Uppenbart ogrundade ansökningar och fastställande av säkra ursprungsländer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förkortat handlägningsförfarande inklusive kortare överklagandefrist och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förtydligande av möjligheten till förvar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om användandet av elektronisk övervakning och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Regeringen har överlämnat proposition 2020/21:71 Uppenbart ogrundade ansökningar och fastställande av säkra ursprungsländer till riksdagen i syfte att effektivisera och snabba på besluts- och återvändandeprocessen för personer från s.k. säkra ursprungsländer. Propositionen är en konsekvens av EU-domstolens dom i mål C-404/17 som förhindrat Migrationsverket att fatta beslut om avvisning med omedelbar verkställighet av vissa ansökningar som bedömts vara uppenbart ogrundade.

Det svenska asylsystemet missbrukas tyvärr på flera olika sätt. Det handlar alltför ofta om kriminella upplägg med personer som kommer från länder där de asylsökande får avslag i hög utsträckning i förhållande till antalet sökande. Exempel på sådana länder är Ukraina och Georgien.

Moderaterna har länge drivit frågan om införandet av en lista med säkra länder eftersom en sådan förteckning kan utgöra en del i arbetet för att förenkla och snabba på hanteringen av vissa ärenden, och vi välkomnar att regeringen till slut överlämnat ett förslag till riksdagen. Förslagets effektivitet är dock beroende av vilka länder som

kommer att upptas på förteckningen över säkra länder samt hur lång tid handläggningen av uppenbart ogrundade ansökningar kommer att ta.

Behovet av ändrade EU-regler gällande säkra ursprungsländer

Ett antal länder som i huvudsak skulle kunna betraktas som säkra riskerar att inte kunna upptas på en säkra länder-lista, vilket kommer att begränsa effekterna av regelverket. I det omarbetade asylprocedurdirektivet anges nämligen inte, till skillnad från i det första asylprocedurdirektivet, att det finns möjlighet för medlemsstaterna att betrakta endast en del av ett land som säkert eller att landet eller en del av landet är säkert för en särskild grupp personer. Slutsatsen som dragits är att det inte finns utrymme för att anse endast delar av ett land som ”säkra” eller vissa grupper eller kategorier av personer som ”säkra”, vilket får till följd att vissa länder som saknar territoriell kontroll över hela sitt erkända territorium exkluderas.

Som påtalas i propositionen (s. 10) pågår förhandlingar på EU-nivå gällande regler om säkra ursprungsländer och en gemensam förteckning över sådana länder. Moderaterna uppmanar därför regeringen att inom ramen för dessa förhandlingar arbeta för att delar av ett land ska kunna betraktas som säkra liksom vissa grupper eller kategorier av personer, likaså för att exempelvis ett land som Ukraina, där denna problematik kan aktualiseras, kommer med på en gemensam förteckning.

Förkortat handlägningsförfarande och förkortad överklagandefrist

Migrationsverket påtalar i sitt remissyttrande att gängse överklagandefrist om tre veckor kan riskera att motverka ett effektivt återvändandearbete, särskilt om möjligheterna att ta sökanden i förvar under denna period är begränsade. Moderaterna delar denna uppfattning och anser att förslaget behöver kompletteras med regler som möjliggör kortare överklagandefrist. Denna typ av regel behöver också kompletteras med regler som säkerställer att tiden från det att en sökande återoppar asyl till dess att det finns ett verkställbart beslut förkortas avsevärt i förhållande till vad som är möjligt med regeringens förslag.

Utökade förvarsmöjligheter

I dag bedöms bara drygt hälften av alla utvisningsbeslut faktiskt verkställas (Riksrevisionen 2020). I stället för att följa ett lagkraftvunnet beslut väljer ett stort antal personer varje år att avvika och gå under jorden. Antalet personer som lever utan tillstånd i Sverige har uppskattats till mellan 20 000 och 50 000 (SOU 2017:93). Fungerande förvarsbestämmelser är därför av stor betydelse.

Det är i nuläget rättsligt oklart om någon kan tas i förvar i avvaktan på utvisning i samband med beslut om omedelbar verkställighet, vilket Migrationsverket påtalar i sitt

remissvar. Att det finns en möjlighet till förvar är viktigt för att säkerställa att regelverket får avsedd effekt. I propositionen lämnas dock inget förtydligande eller förslag till regeländring. Moderaterna anser därför att regeringen snarast bör förtydliga möjligheterna till förvar vid beslut om avvisning med omedelbar verkställighet samt vid behov komma med förslag till lagändringar som säkerställer att eventuella luckor i lagstiftningen kan täppas till.

Som Moderaterna återkommande påtalat måste också förvarskapaciteten utökas väsentligen för att återvändandearbetet ska kunna fungera effektivt.

Elektronisk övervakning

Moderaterna har tidigare lagt fram förslag om elektronisk övervakning för att säkerställa att ett nej också blir ett nej i praktiken. Elektronisk övervakning skulle kunna vara ett alternativ till förvar i avvaktan på att ett beslut om avvisning blir verkställbart. Regeringen bör återkomma med lagförslag som möjliggör sådan elektronisk övervakning.

Maria Malmer Stenergard (M)

Katarina Brännström (M)

Arin Karapet (M)

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Ann-Sofie Alm (M)